

BESZÁMOLÓK SZEMLEK REFERÁTUMOK

PÁLYÁZAT

Az OTKA Könyvtárpályázat eredménye

Az OTKA Bizottság a hazai felsőoktatási és akadémiai kutatóintézeti hálózatban kutatók, oktatók, hallgatók részére a legfontosabb kutatási területek nemzetközi szintű műveléséhez elengedhetetlenül szükséges információk biztosítása céljából, 2000. évi felhasználással *Könyvtárpályázatot* hirdetett. A pályázat keretében az OTKA Bizottság az elektronikus adathordozókon, illetve hálózaton keresztül elérhető adatbázisok és teljes

szövegű folyóiratok közös beszerzését kívánta támogatni. Az árvízjárok miatt az eredetileg meghirdetett 150 millió forint helyett 110 millió forintot lehetett szétosztani, és a hiányzó 40 millió forintos keretre a bizottság ún. várólistát állított össze. Nem támogatta azokat a pályázatokat, amelyek beszerzése az Oktatási Minisztérium más projektjeinek keretében válik megoldhatóvá.

A pályázat nyertesei:

Intézmény	Támogatott adatbázis
SZTE Egyetemi Könyvtár	MatchSciNet matematikai adatbázisok online hozzáférése
BME Központi Könyvtára	CrossFireplusReaction (éves licenccij)
Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum	PsycInfo on SilverPlatter
MTA Kémiai Kutatóközpont	Chemical Abstract on CD
SZIE Állatorvostudományi Könyvtár	CABCD, Zoological Record
BME Központi Könyvtára	Springer LINK – The Visionary Information
SOTE Központi Könyvtár	EMBASE Full set 1989+, International Pharmaceutical Abstracts 1970+
BKÁE Központi Könyvtár	General Business File, Econlit
PTE Központi Könyvtára	Biological Abstracts on CD-ROM 2001
ELTE Egyetemi Könyvtár	Patrológia Latina Database on CD-ROM, Dissertation Abstract online and on-CD-ROM, Philosopher's Index on-CD-ROM, Wilson Index to Legal Periodicals and Book, Justis Celex

A bizottság a következő pályázatokat tette „várólistára”:

Intézmény	Támogatott adatbázis
SZTE Egyetemi Könyvtár MTA Regionális Kutatóközpont, Pécs MTA Csillagászati Kutatóintézet Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem OMIKK	ACM Digital Library GEOBASE teljes adatbázis 1994-től „Full text” folyóiratok, SIMBAD, ADC-CD-ROM Military and Defence Policy Abstracts Expanded Academic ASAP™ International, Biography Resource Center
MTA Ökológiai és Botanikai Központ	Environmental Biology of Fishes, Hydrobiology, Journal of Agricultural and Food Chemistry, Journal of Applied Phycology, Ecology
Magyar Képzőművészeti Egyetem	Marburger Index 5 th edition, BHA, Design and Applied Arts Index/2001, Art Bibliographies Modern, The Grove Dictionary of Art from McMillan, Canadian Heritage Information Network
Pázmány Péter Katolikus Egyetem	Monumenta Germaniae Historica

/OTKA Hírlevél, 2000. 2. sz. p. 1–2./

(V. P. É.)

Miért nem könyvtár a web?

Az internet, s különösen a web információs forrásai elképesztő ütemben nőttek az utóbbi években. Ráadásul időtől és helytől függetlenül állnak a használók rendelkezésére. A használók száma a világon elérte a 90 milliót, s folyamatosan növekszik.

Miért okoznak mégis nyugtalanságot bizonyos jelek a felsőoktatás irányítóiban, a könyvtárosi közösségekben? Akár tetszik, akár nem, milliók használják úgy a webet, mintha könyvtár lenne. A web azonban nem könyvtár, bár benne van a lehetőség, hogy megváltoztassa az ismeretek létrehozásának, elosztásának és alkalmazásának alapjait.

Mit nyújt a web, és miért kell komolyan venni?

A web milliók számára majdnem mindenütt jelen levő információs forrás. Ráadásul az iskolás korosztályokban növekszik leggyorsabban a használata, s vonzóbb médiumot és oktatót jelent számukra, mint a tankönyv vagy a könyvtáros. Mert szinte elbűvölő vonzereje van.

A személyi számítógépek ma már mind rendelkeznek belső modemmel és webböngészővel, így a hálózathoz való kapcsolódás nem jelent problémát. A használók hozzájuthatnak az információhoz az oktató, a könyvtáros segítsége, a Dewey-rendszer ismerete nélkül, s nem kell igazodniuk a könyvtár nyitva tartásához.

A kutatóknak gyakran a világon egyedülálló gyűjteményekre van szükségük, amelyeket személyesen nem kereshetnek fel. Az egyes embe-

reknek gyakran nagyon különleges információs igényeik vannak, s a web egyre inkább képes kielégíteni ezeket.

Ugy látszik, a web képes mindennek eleget tenni. A probléma mégis abban áll, hogy a web néhány lényeges ponton más, mint a könyvtár.

Miért nem könyvtár a web?

Először és mindenekelőtt: nem található meg minden rajta. A digitalizált anyag mennyisége a nyomtatott dokumentumokhoz képest elenyésző. Sok gyűjtemény mérete egyszerűen nem teszi lehetővé a teljes digitalizálást.

Minden jó kutató tisztában van vele, milyen veszélyes egy információforrás esetében a mélység és teljesség illúziója.

Másodszor, a weben levő anyag jó része nem felel meg a hitelességi követelménynek, amelyet a könyvtár teljesít gyűjteménye felépítése során. Hiányzik a szakmai ellenőrzés, az intézményi háttér. (Ez utóbbi különösen veszélyes az orvosi információk esetében.)

Harmadszor, a weben levő anyag nem katalogizált. Nincs sem formailag, sem tartalmilag megfelelőképpen feltárva. Minimális a gyűjteményi szervezethez és szerkezethez. A legtöbb keresőeszköz a szógyakorlaton alapul, s nem az információ tartalmán, pedig csak a mennyiségi információ-visszakeresés esetében fogadható el a statisztikai megközelítés a szemantikai helyett.

A rendelkezésre álló eszközök túlságosan leegyszerűsítettek ahhoz, hogy velük hatékony keresést lehessen végezni, különösen az információ